משום הבערה א"ל ״פוק״ תני לברא הבערה ובשול אינה משנה ואם תמצא לומר משנה ב"ש היא דאמרי לא אמרינן מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך ה"נ לא אמרינן מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך דאי ב"ה כיון דאמרי מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך ״הכא נמי ״מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך: **מתני'** בש"א אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביום טוב בין שהורמו מאמש בין שהורמו מהיום וב"ה ״מתירין אמרו להם ב"ש גזרה שוה חלה ומתנות מתנה לכהן ותרומה מתנה לכהן כשם שאין מוליכין את התרומה כך אין מוליכין את המתנות אמרו להם ב"ה לא אם אמרתם בתרומה ״שאינו זכאי בהרמתה תאמרו במתנות שזכאי בהרמתן: **גמ'** קא סלקא דעתך שהורמו מהיום ושנשחטו מהיום ושהורמו מאמש ושנשחטו מאמש מני מתני' לא רבי יוסי ולא ר' יהודה אלא אחרים דתניא ״אמר רבי יהודה לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המתנות שהורמו מערב יו"ט שמוליכין עם המתנות שהורמו מהיום ושנשחטו מהיום לא נחלקו אלא להוליכן בפני עצמן שב"ש אומרים אין מוליכין ובית הלל אומרים מוליכין וכך היו בית שמאי דנין חלה ומתנות מתנה לכהן ותרומה מתנה לכהן כשם שאין מוליכין את התרומה כך אין מוליכין את המתנות אמרו להם ב"ה לא אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה תאמרו במתנות שזכאי בהרמתן אמר רבי יוסי לא נחלקו ב"ש וב"ה על המתנות שמוליכין לא נחלקו אלא על התרומה שב"ש אומרים אין מוליכין וב"ה אומרים מוליכין וכך היו ב"ה דנין חלה ומתנות מתנה לכהן ותרומה מתנה לכהן כשם שמוליכין את המתנות כך מוליכין את התרומה אמרו להם ב"ש לא אם אמרתם במתנות שזכאי בהרמתן תאמרו בתרומה שאין זכאי בהרמתה אחרים אומרים לא נחלקו ב"ש וב"ה על התרומה שאין מוליכין לא נחלקו אלא על המתנות שב"ש אומרים אין מוליכין ובית הלל אומרים מוליכין לימא אחרים היא ולא רבי יהודה אמר רבא מי קתני שהורמו מהיום ושנשחטו מהיום שהורמו קתני ולעולם שחיטתן מאמש לימא רבי יהודה היא ולא אחרים אפילו תימא אחרים ובהנך דנשחטו מאמש אי הכי היינו ר' יהודה איכא בינייהו טפלה: אמר רב יהודה אמר שמואל ״הלכה כרבי יוסי רב טובי בריה דרב נחמיה הוה ליה גרבא דחמרא דתרומה אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה מהו לאמטויי לכהן האידנא א"ל הכי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי אושפיזכניה דרבא בר רב חנן הוה ליה אסורייתא דחרדלא א"ל מהו לפרוכי ומיכל מנייהו ביו"ט לא הוה בידיה אתא לקמיה דרבא א"ל ״מוללין מלילות ומפרכין קטניות ביו"ט איתיביה אביי ״המולל מלילות מע"ש למחר מנפח מיד ליד ואוכל אבל לא בקנון ולא בתמחוי ״המולל מלילות מערב יו"ט למחר מנפח על יד על יד ואוכל אפילו בקנון ואפי' בתמחוי אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה מערב יו"ט אין ביו"ט לא אפילו תימא ״ביו"ט ואיידי דתנא רישא מע"ש תנא סיפא נמי מערב יו"ט א"כ מצינו תרומה שזכאי בהרמתה ותנן לא אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה וכו' לא קשיא

הא

משום הבערה. שהיא מלאכה לעצמה וקא סבר יש חלוק מלאכות ליום טוב ללקות שתים על שתי מלאכות משום יום טוב: **הבערה ובשול.** דיום טוב אינה משנה ללקות עליהן דמתוך שהותרו לצורך הותרו נמי שלא לצורך מן התורה: **אינה משנה.** לא נשנית מעולם בבית המדרש: **ואם תמצא לומר משנה.** אם יאמרו תנאים שנשנית ודאי בית שמאי שנאוה: **מתני' אין מוליכין חלה.** אע"פ שמותר בהפרשתה לא שרו ליה הולכתה אלא תקון לתקן עיסתו התירו לו ולא יותר: **מתנות.** הזרוע והלחיים והקיבה אף הן הרמתן הותרה לו שהרי נצטוה להרימן והילך יאכל שאר הבשר. ואע"פ שאין טובלין כשאר טבל לאסור הבשר באכילה מיהו אם לא פירש שאר הבשר מהן הרי הוא אוכלן ועובר בעשה הלכך הרמתן התירו ולא הולכתן וכולן משום גזרה דאין מגביהין (א) אותם: **גזרה שוה.** לאו דוקא דכולה מדרבנן גזור אלא דומיא דגזרה שוה בדרבנן: **מתנה לכהן.** מעשרים וארבע מתנות כהונה הן: **כשם שאין מוליכין.** דהא מודיתו לן שהרי מאתמול הוגבהה: **שאינו זכאי.** רשאי. לא נתנו חכמים לאדם כח וזכות בהפרשתה: **גמ' לא ר' יוסי ולא רבי יהודה אלא אחרים** גרסינן: **שמוליכין אותן כו'.** וממתניתין קתני בין שהורמו מהיום וקס"ד דבנשחטו היום קא איירי ואסר: **על המתנות שמוליכין.** הואיל וזכאי בהרמתן והוא הדין לחלה וחד מינייהו נקט: **אלא על המתנות.** ואפילו נשחטו מהיום משמע כי מתניתין: **לימא אחרים היא ולא ר' יהודה.** כלומר כר' יוסי ודאי לא אפשר לאוקמא כרבי יהודה אלא מי מלינן למימר דמתניתין נמי דוקא בשל אמש קאמר ומתוקם אליביה או נזקק על כרחנו לומר דלא כרבי יהודה: **מי קתני.** מתני' בין שהורמו (ה)ונשחטו מהיום ולעולם שחיטתן מאמש אבל בהנך דנשחטו ביום טוב מודו: **לימא רבי יהודה היא ולא אחרים.** כיון דמתניתין דוקא בשל אמש קאי מדלא קתני נשחטו היום נימא דלא כאחרים דהא אחרים על המתנות קאמרי: **בהנך דנשחטו מאמש.** על המתנות דקאמרי אחרים בשל אמש קמיירי: **טפלה.** ר' יהודה מתיר לטפל ולהולין של אמש עם של היום ואחרים סברי דאפי' לטפל נמי אסרי ב"ש ומתני' דלא איירי בטפלה כלל איכא למימר כרבי יהודה ואיכא למימר כאחרים: **הלכה כרבי יוסי.** ואליבא דב"ה דאפי' תרומה נמי מותר להוליך: **אסורייתא.** חבילות של חרדל בשרביטין והזרע בתוכן: **מהו לפרוכי.** השרביטין ולהוציא הזרע ביום טוב מי שרי בי"ט כשחיטה וכבישול או דלמא כיון דאפשר מערב יו"ט לא דמולדת דישה הוא: **מוללין מלילות.** דדש כלאחר יד הוא ואפילו בשבת לאו דאורייתא הוא אלא מדרבנן וביום טוב לא גזור: **מלילות.** של חטין שמולל בידיו כשהן רכים: גבי שבת גרסי' **מיד ליד** וגבי יום טוב גרסי' **על יד על יד: מיד ליד.** שלא כדרך חול: **קנון.** כלי הוא ראשו אחד רחב והשני עשוי כעין מרזב קצר ונותן הקטניות בתוך הרחב ומנענע והאוכל מתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי: **תמחוי.** קערה גדולה: **על יד על יד.** מעט מעט: **אבל לא בטבלא כו'.** דמחזי כמאן דעביד לצורך מחר שאין דרך לעשות בכלים הללו אלא הרבה: **מערב יום טוב אין.** המולל מערב יו"ט קתני ולא קתני המולל ביו"ט: **אם כן.** דמוללין מלילות ביו"ט מצינו תרומה שזכאי בהרמתה דסתם שבלין לא מפרישין תרומה עד שיעשו דגן והמוללן ביו"ט לאכלן מפריש מהן תרומה על כרחו:

הא

הכא נמי כיון שהותרה הבערה לצורך וכו'. וא"ת ומה צורך איכא במבשל גיד כיון שהוא אסור יש לומר כיון שהיה בדעתו של זה לאכלו היינו צורך יום טוב:

אין מוליכין חלה ומתנות לכהן כו'. פי' לאו דוקא מוליכין דה"ה אם יבא הכהן לביתו לא יתנם לו וכן משמע בירושלמי דדמאי פרק הלוקח פירות בהדיא דקאמר התם מי שקרא שם לתרומת מעשר דמאי ולמעשר עני של ודאי לא יטלם בשבת אבל אם כהן ועני (ב) רגילים לאכול אצלו באין ואוכלין ובלבד שיודיעם פי' מאתמול וקאמר עלה דההוא דקאמר לא יטלם היינו מתניתין לא יתנם ומייתי מהך דהכא אין מוליכין וכו' ומסיק ילפי' הוא מההיא וההיא ילפינן מהוא הוא ילפינן מההיא הוא יו"ט היא שבת פי' ה"ק דהיא דבשבת ילפינן מההוא דאין מוליכין דמיירי ביו"ט והוא ילפינן מהיא דוקא מה שמתירין ב"ה היינו דוקא כשרגילין לאכול אצלו ואותה של ירושלמי קרי היא אלמא דאם אין למדין לאכול אצלו לא יתנם אפי' אם יבא הכהן לביתו משום דלא סלקא אדעתא דכל אינש למיכל פיסתיה בביתא דחבריה ויסברו העולם שהוא תרם אותם ביום טוב ולכך הוא אוכל בביתו:

הא

עין משפט נר מצוה

צה א מיי' פ"א מהל' יו"ט הל' ד ופ"ד הל' ג סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תלה סעיף א:

צו ב ג ד מיי' פ"ד מהל' יו"ט הלכה טו טוש"ע א"ח סימן תקו סעיף ג:

צז ה מיי' פ"ג שם הל' טו סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקו סעיף א:

צח ו מיי' פכ"א מהל' שבת הל' יד ועין סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שיט סעיף ז:

צט ז ח מיי' פ"ג מהל' יו"ט הלכה טו סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקו סעיף א:

◆

רבינו חננאל

מתני' בש"א אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביו"ט כו' וב"ה מתירין. קס"ד הורמו מאמש, שנשחטו מאמש, ושהורמו היום דקתני במתני' שנשחטו היום, נמצא חלוקתן אפילו נשחטו היום והורמו היום, ב"ש אוסרין וב"ה מתירין. מני מתני' לא ר' יהודה ולא ר' יוסי [אלא] אחרים. ר' יהודה לא, דהא שמעינן ליה דתני לא נחלקו אלא להוליך המתנות ששחטן מאמש ושהורמו מאמש להוליכן בפני עצמן, בית שמאי אוסרין, אבל לעשות טפילה ולהוליכן עם המתנות שנשחטו היום והורמו היום שמותר, ומתני' קתני הללו והללו דב"ש אוסרין, וכן ב"ש דנין כו'. אי ר' יוסי האמר כל מתנות שאפילו הורמו מאמש מותר להוליכן בפני עצמן, כ"ש אותן שהורמו היום. לא נחלקו אלא על התרומה כו'. ואינה [אלא] לאחרים דתני לא נחלקו אלא על המתנות סתם, כלומר כל מתנות ב"ש אוסרין וב"ה מתירין. ובא רבינא לאוקמא למתני' אפילו לר' יהודה, מי קתני בפירוש במתני' שנשחטו מהיום, אתה הוספתה שנשחטו מהיום, מתנות שהורמו מהיום קתני, ולעולם בבהמה שנשחטה מאמש ולא הורמו מתנותיה אתמול והורמו היום הן שאוסרין ב"ש ומתירין ב"ה, אבל בבהמה שנשחטה היום ביו"ט והורמו מתנותיה ביו"ט דברי הכל מוליכין. ואפילו אותן שהורמו אמש עושין אותן טפילה לאלו שנשחטו היום. וכיון שהעמדנו משנתינו על זה הדרך הקשינן אי הכי לימא מתני' דלא כאחרים, ופשוטה היא. ופרקינן הא דאמרי אחרים סתם כי על המתנות נחלקו ב"ש אוסרין וב"ה מתירין, באותן שנשחטו מאמש, אבל בנשחטו היום דברי הכל מוליכין. אי הכי היינו ר' יהודה, מה אחרים באו ללמדנו. ופרקינן איכא בינייהו טפלה. פי'

מסורת הש"ס

א) [שבת קו. וש"נ],
ב) [פסחים ה: מכות ז.],
ג) [תוספתא פ"א],
ד) [תוספתא שם],
ה) ונשחטו מהיום שהורמו מהיום קתני ולעולם שחיטתן מאמש. כצ"ל.

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אין מוליכין וכו' דאין מגביהין תרומה הס"ד: (ב) תוס' ד"ה אין וכו' ועני למודים לאכול:

◆

גליון הש"ס

גמ' פוק תני לברא. שבת דף קו ע"א עירובין דף ט ע"ב יומא דף מג ע"ב יבמות דף עו ע"ב:

◆

מוסף רש"י

משום הבערה. שלא לצורך, דהבערה מלאכה לעצמה ובישול מלאכה לעצמו (פסחים כא.) דאי הוה איהו מבעיר ומבשל הוו תרוייהו חייבין, דמבעיר ומבשל אבות מלאכות (מכות כב.). פוק תני לברא. דטעות הוא (סנהדרין סב.).

◆

רבינו חננאל (המשך)

ר' יהודה סבר שנשחטו מאמש אין מוליכין [בפ"ע אבל טפלה שרין]. ואחרים אומרים לא בפני עצמה ולא טפלה, ולדברי הכל תרומה אינו זכאי בהרמתה. **אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי**, דאמר על המתנות לא נחלקו, אלא דברי הכל מוליכין, ולא נחלקו אלא על התרומה שאע"פ שאינו זכאי בהרמתה מותר לו להוליכה לכהן. וכן הורה רב טובי לאשפיזכניה להוליך לכהן גרבא דחמרא דתרומה ביום טוב כר' יוסי. וכן התיר רבא לפרוכי מאיסורייתא דחרדלא ביו"ט, מיהא מוללין ומפרכין קטנית ביו"ט. ומותיב עליה אביי המולל מלילות מערב שבת, למחר מנפח על יד ועל יד ואוכל, וכן המולל מלילות מעיו"ט, למחר מנפח על יד ועל יד ואוכל וכו'. ומקשינן מעיו"ט אין ביו"ט לא. ומשני אפילו ביו"ט שרי למלל מלילות, ואיידי דתנא רישא מערב שבת דבשבת ודאי אסור תנא סיפא נמי מעיו"ט. ואקשינן אם מוללין מלילות ביו"ט, ודאי לא יתירו לו למלול ביו"ט אלא שיאכל מהן ביו"ט, וכיון דטבלי אי אפשר לאכול מהן בלא תרומה, והנה מצינו שזכאי בהרמת תרומה ביו"ט, ואנן שנינו לדברי הכל אין זכאי בהרמתה.